

Raahe

Laivakankaan kaivospiirialueen muinaisjäännösten täydennysinventointi 2008

Timo Jussila

Kustantaja: Nordic Mines AB

Sisältö:

Perustiedot	2
Inventointi	2
Tutkimusalue	3
Muinaisjännökset	4
RAAHE 49 UKKOVAARA	4

Kansikuva: Ukkovaran laen tuntumassa oleva rakkakuoppa (erottuu kuvassa huonosti), paikka nro 49 – 1.

Perustiedot

- Alue:* Ns. Laivakankaan alueella ne kaivospiirin osat, joita ei inventoitu syksyllä 2006. Ks kartta tutkimusalue. Kauempana idässä, Vasannevan alueella ei katsottu tarpeelliseksi tutkia vähäisiä v. 2006 tutkimatta jääneitä maastonkohtia, johtuen maaston epäsuotuisuudesta muinaisjännöksille v. 2006 kokemusten mukaan.
- Tarkoitus:* Tarkistaa riittävässä määrin, tihein pistokokein ja maastoltaan muinaisjännöksille otollisilla alueilla kattavasti onko kaivospiirin niillä alueilla, joita ei tutkittu v. 2006 muinaisjännöksiä. Etsiä uusia muinaisjännöksiä.
- Työaika:* Kenttätyöaika: 16.-18.05.2008.
- Kustantaja:* Nordic Mines AB
- Tekijät:* Mikrolitti Oy, Timo Jussila ja Hannu Poutiainen. Raportti Timo Jussila.
- Aiemmat tutkimukset:* Jussila 2006 inventointi. Itäpalo 2004 inventointi, Sarkkinen 1997 inventointi.
- Tulokset:* Tutkimusalueelta tunnettiin ennestään kaksi rakkakuoppaa/painannetta Ukkovaa-rasta. Näiden liepeiltä löytyi vielä lisää rakkakuoppia kolmesta eri maastonkohdas-ta. Muualla tutkimusalueella ei havaittu mitään esihistoriaan tai muinaisjännök-seen viittaavaa.

Inventointi

Inventointi suoritettiin toukokuussa 2008. Maastotyö suoritettiin kahden arkeologin voimin, jolloin kumpikin arkeologi kulki pääosan ajasta omaa reittiään mutta samalla alueella, niin että hyväksi havaituilla maastonkohdilla kokoonnuttiin tarvittaessa tehokkaaseen koekuopitukseen.

Tutkittava alue katsottiin läpi perusteellisesti. Olosuhteet olivat inventoinnin kannalta erinomaiset ja näkyväisyys hyvä – puissa ei ollut lehtiä ja aluskasvillisuus oli talven jäljiltä maassa. Alueen lähes kaikki kovan maan (soita ja kosteikkoja ei siis tutkittu) maastot käytiin läpi, joitain pieniä, suon keskellä olleita louhikkoja lukuun ottamatta. Maastossa kuljettiin osan aikaa ketjussa – etäisyyden arkeologista toiseen vaihdellessa n. 20-100 m, osan aikaa kumpikin omaa reittiään. Maastotyön aikana koekuopitettiin satunnaisesti – paikoin varsin tiheästi – muutamilla hyvältä asuinpaikkamaastolta vaikuttaneilla maastonkohdilla. Tällaisia hiekkamaaperäisiä ja vähäkivisiä maastonkohtia oli tutkimusalueen laajemmassa itälohkossa mm. Mustalammen etelä-lounaispuolella, Juusolan Pirttikankaan pohjoispään länsireunalla, sekä kapean luoteislohkon eteläosassa, Aaltokankaan länsipuolella. Pari edellä mainituista alueista oli osin laikutettua met-sämaata. Missään ei kuitenkaan havaittu minkäänlaista merkkiä esihistoriasta.

Juusolan pirttikankaan pohjoisosan hietikolla havaittiin pyöreähkö, matala n. 3 m halkaisijaltaan oleva kuopanne (7160474 2529252) joka kuitenkin tulkittiin resentiksi. Siinä ei podsolia ja runsas koekuopitus ympäristössä, sekä metsänhoitolaikkujen tarkastelu eivät tuottaneet mitään havain-

toja esihistoriasta tai lisätietoa kuopan funktiosta. Alueen kapeassa luoteislohkossa sijaitsevaa peruskartalle merkittyä tervahautaa ei havaittu. Lieneekö se tuhoutunut tyystin metsänlaikutuksessa?

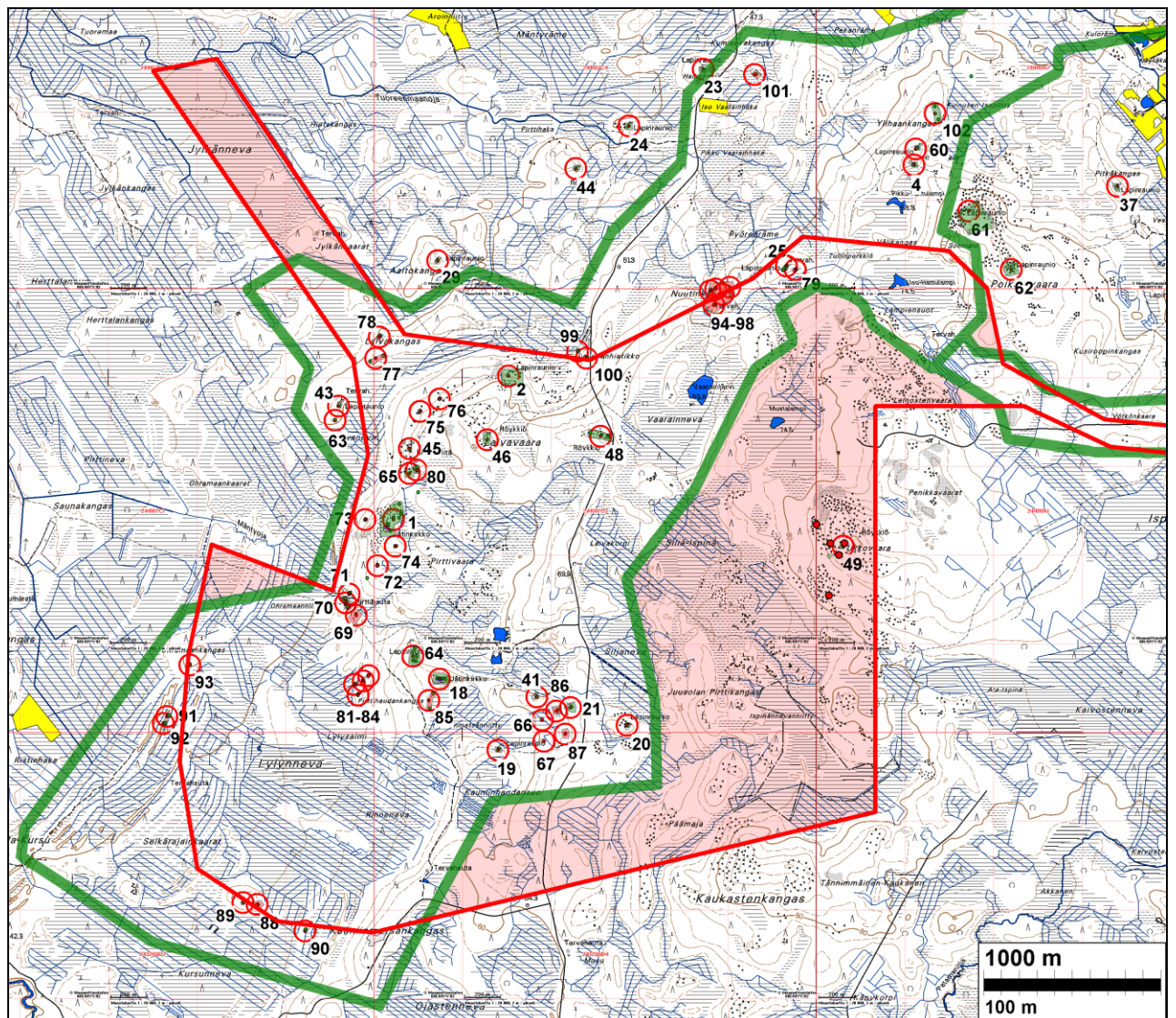
Ukkovaaran etelä-lounaisrinteen rakka käytiin läpi kattavasti. Siellä todettiin olevan rakkakuopat noin sillä paikalla missä niiden on ilmoitettu olevan – joskin aiempi kuvaus ei täysin vastannut nyt saatuja havaintoja. Rakan eteläreunalla on paikoin heikosti erottuvaa, ”vallimaista” rakennetta, mutta tulkitsimme sen rantavoimien työksi, eli pallekivikoksi rakan reunamilla. Alueella havaittiin vielä lisää rakkakuoppia.

Koekuopilla tarkoitetaan tässä n. 15-40 cm läpimittaista epäsäännöllisen muotoista (pyöreä-soikea / kolme-useampisivuinen) kuoppaa, josta maa kaivettiin esiin 1-4:llä n. 20-30 cm syvyyteen ulottuvalla ison soralapion rouhaisulla ja maa-aines joko seulottiin tai pöyhittiin lastalla kuopan vieressä. Tarvittaessa kuoppien seinämiä ja pohjaa vielä pengottiin lastalla. Tarvittaessa koekuoppa saattoi ulottua syvemmälle kuin 30 cm. Hyvin kivisessä tai tiheä- ja paksujuurisessa maaperässä koekuoppa saattoi jäädä pieneksi näverretyksi koloksi.

Espoossa 07.06.2008

Timo Jussila

Tutkimusalue

Nyt tutkittu alue merkitty punaisella. V. 2006 tutkittu alue rajattu vihreällä viivalla. Paikoin inventointi saattoi ulottua hivenen kartalle rajatun alueen ulkopuolelle.

MuinaisjännöksetRAAHE 49 UKKOVAARA

Rauh.lk: 2

Ajoitus: esihistoriallinen / ajoittamaton
Laji: rakkakuoppa

Kartta: 2441 10 KOPSA x: 7161 05 y: 2530 15 z: 95 ±2,5 m
p: 7163 02 i: 3386 23

Tutkijat: Itäpalo J 1994 tarkastus, Jussila T & Poutiainen H 2008 inventointi

Maakuntaliiton paikka nro 28, Sarkkinen 1997 nro 49.

Huomiot: (= ent. SALOINEN 49). Paikalla on v. 1994 havaittu rakkakuoppa ja siitä 100 m lounaaseen kehämäinen asuinpaikkavalli 10 x 6 m rakan alaosassa. Vuonna 2008 alueella havaittiin viidessä kohdassa rakkakuoppia, joista yhdessä kolme pientä kuoppaa ja yhdessä kaksi:

1. 7161066 2530158, 97.5, rakassa isoja kiviä, n. 6 x 4 m kuoppa
2. 7161001 2530127, 93.0, pienehkö rakkakuoppa jossa vallia.
3. 7161066 2530079, 92.0, rakkakuoppa tai painanne, 7 x 4 m
4. 7161173 2530000, 88,0, kaksi rakkakuoppaa, halk. n. 3 m.
5. 7160772 2530069, 86,0, kolme pientä kuoppaa rivissä, halk. n. 1,5 m.

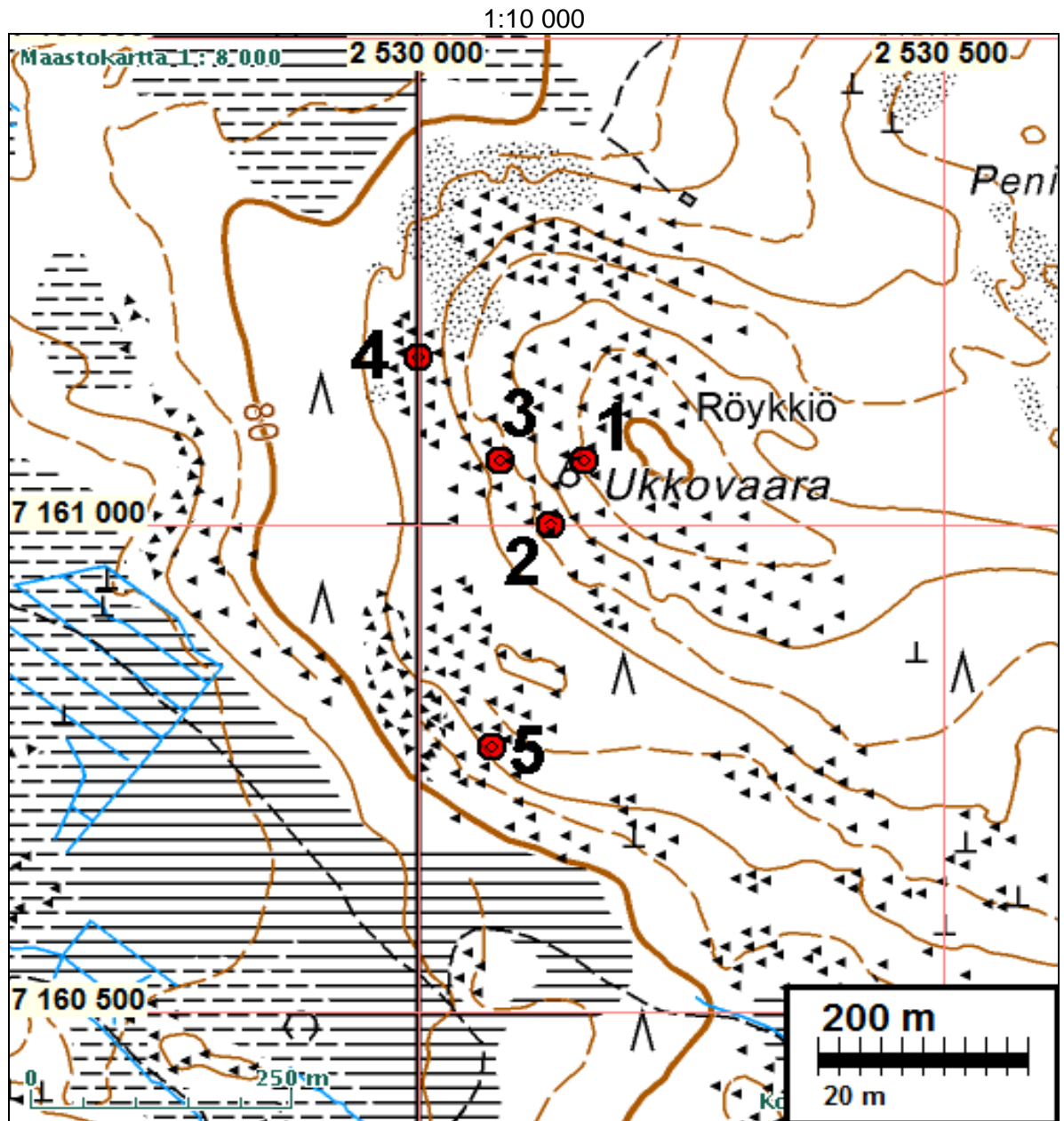
Mittaukset GPS:llä, n. +5m tarkkuus (SirFF III pros, Waas), korkeustaso arvioitu kartalta. Alue käytiin läpi kattavasti eikä muuta huomattu. Kuopat 1 ja 2 ovat jokseenkin niillä kohden kuin v. 1994 havaitut rakenteet.

Itäpalon koordinaatit kahdelle rakkakuopalle: 7160992 2530072, 7161050 2530150 +-10 m.

Kartta seur. sivulla

Rakkakuoppa 1, sen toisessa päässä lapio, kuvattu etelään.

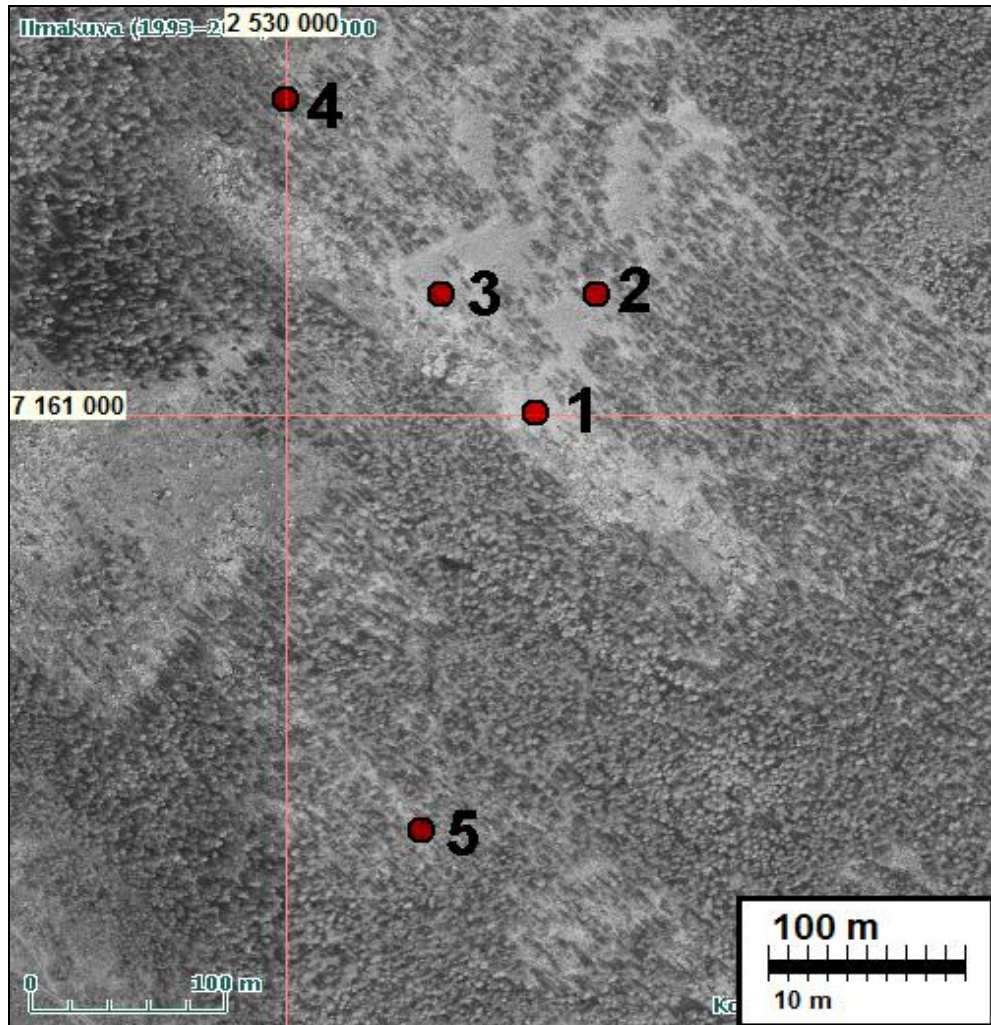
Raahen 49, Ukkovaara 1-5

Rakkakuoppa 1

1:6 000

Rakkakuoppa 2.

Rakkakuoppa 2

Rakkakuoppa 3 (erottuu heikosti kuvassa)

Rakkakuoppa 4, toinen kahdesta kuopasta ja alla toinen.

Kolme pientä rakkakuoppaa rivissä vierekkäin (nro 5).

